

A zeneművész tanári mesterképzés tanítási gyakorlatai a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán

I. A zeneművész tanári mesterszak tanítási gyakorlatai

a) A rövid ciklusú tanítási gyakorlat

A zeneművész tanári mesterképzés a 4 félév 120 kredites művész mesterképzéssel párhuzamosan folytatott képzés, melynek összértéke 60 kreditet tesz ki (ebből a pedagógiai terület 40 kredit, a tanítási gyakorlat 20 kredit). A párhuzamos képzést a hallgatók az eredményes felvételi vizsga után művész mesterképzésük harmadik félévében kezdenek meg. A képzésben résztvevők az **1. félévben** zeneiskolai hospitáláson vesznek részt, amelynek időtartama 6 munkahét, illetve ugyanilyen terjedelmű zeneiskolai tanítási gyakorlaton vesznek részt, amely hetente 2-2 zeneiskolai óra. A féléves hospitálásról **hospitálási napló**, a gyakorlati tanításról **tanítási napló** készül, majd **írásos összefoglaló**, amely dokumentum a majdani **portfólió része**. A hospitálási napló részletesen összefoglalja a tanítási órákon zajló események szakmai tapasztalatait, a képességfejlesztés aktuális folyamatáról gyűjtött információkat. A hospitálási napló a tanítási gyakorlatot vezető tanár jóváhagyásával válik elfogadottá, és ez egyben az aktuális félév elfogadásának is feltétele a teljesített óraszám megléte esetén. A folyamat ellenőrzése az illetékes tanszékvezető feladata és felelőssége.

A 2. félév az egy féléves, egybefüggő tanítási gyakorlat időszaka, amelyet a hallgatók zeneművészeti szakközépiskolában töltenek. Időtartama: 12 hét, összkredit értéke **20 kredit**. A tanítási gyakorlatra jelentkezés előfeltételei:

- kitöltött jelentkezési lap benyújtása az előírt határidőig
- a rövid ciklusú, egy féléves tanítási gyakorlat és hospitálások hiánytalan teljesítésének igazolása

b) Az összefüggő tanítási gyakorlat

Az egybefüggő tanítási gyakorlat a harmadik félév szorgalmi időszakával azonos időtartamú. Összértéke **20 kredit**.

A tanítási gyakorlat szerkezeti összetétele

1. Iskolai alaptevékenység **10 kredit**

Az iskolai tevékenység a tanítási gyakorlat folyamán megvalósítandó hospitálást és tanítási gyakorlatot, (illetve az ezekhez kötődő elemeket) foglalja magában (ld. részletezés)

2. Tanítási órákon kívüli iskolai tevékenységek **3 kredit**

Kötelező egységekből, és választható egységekből álló modul (ld. részletezés)

3. Iskolán kívüli tevékenységek 2 kredit

A Tanárképzési Csoport által szervezett előadásokon és hivatallátogatásokon való részvétel. Előadás vagy hangverseny megtartása.

4. Portfolió készítése és védése 4 kredit

5. Kísérő szeminárium 1 kredit

A kísérő szeminárium a tanítás folyamán szerzett tapasztalatok rendszerezését, tanulságok összegzését végzi és dolgozza fel.

Iskolai alaptevékenység (10 kredit)

A hallgató ez alatt heti négy tanítási napot tölt **a zeneművészeti szakközépiskolában**, ebből az egyik munkanapon módszertani szemináriumon vesz részt. A gyakorlat során a tanárjelölt egy héten 4 tanítási órát tart meg (praktikusan 2-2 óra bontásban). Ezen kívül hospitál a mentortanár óráin, rendszeres óraértékelő konzultációkon vesz részt, valamint részt vállal a tanítási órán kívüli tevékenységekben (tehetséggondozás, fakultatív foglalkozások hospitálása és levezetése, koncertlátogatás, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű tanulókkal történő bánásmód megismerése, stb.).

Azok a hallgatók, akik már esetleges szakközépiskolai tanári állásban vannak, munkaidejük eléri a heti négy munkanapot, lehetőséget kapnak tanítási gyakorlatuk teljesítésére munkaköri feladataik keretében. Ebben az esetben a munkahelyként feltüntetett szakközépiskola illetékes tanszakvezetője látja el a gyakorlatvezető tanár feladatát. Amennyiben az alkalmazás nem éri el a heti négy munkanapot, a hallgatónak a hiányzó tanítási gyakorlat mennyiségét tanítási gyakorlat pótlással kell teljesítenie gyakorlatvezető tanár irányításával. Álláshelyen alkalmazottak esetében a tanítási gyakorlat abban az iskolában zajlik, amely egyben munkahelyük is.

Kreditértékek:

- az órák megtartása, ellenőrzés, értékelés	5 kredit
- hospitálás	1 kredit
- órákra felkészülés és értékelés	4 kredit

A gyakorlat szervezésének főbb részletei:

- a mentortanárokat a Tanszakvezetői Kollégium javaslata alapján a Zeneművészeti Kar dékánja kéri fel
- a hallgatók beosztását a mentortanárokhöz a tanszakvezetők végzik a szakfelelős útmutatása alapján
- egy mentortanárhoz több jelölt is beosztható
- a Debreceni Egyetem TEK elnöki hivatala intézi a szerződéskötést a zeneművészeti szakközépiskolákkal.

A mentortanár feladatköre:

- a tanítási gyakorlat általános rendjének kialakítása, ellenőrzése
- a tanári munkához kötődő adminisztrációs feladatok megismertetése a hallgatókkal
- az iskolán kívüli tevékenységek koordinálása
- szakmai irányítás és jelenlét a tanárjelölt óráin
- óratartrási feladatok tervezése, folyamatkövető értékelés
- a kötelező dokumentumok (hospitálási napló, portfólió) szakmai ellenőrzése, konkrét segítségnyújtás az elkészítésben

Tanítási órákon kívüli iskolai tevékenységek (3 kredit)

A különböző dokumentumok megismerése, munkafolyamatok, rendezvények megszervezése, hangversenyszervezés, stb. a tanítási gyakorlatot lebonyolító iskolában történnek. A feladatok ellátásában a mentortanárok szerepe meghatározó.

Kötelező egységek és kreditek: (2 kredit)

- jogi ismeretek, az iskola alapdokumentumainak - pedagógiai program, tantervek, működési szabályzat, minőségirányítási program, házirend - részletes ismerete.
- Konfliktuskezelés, szociális problémák kezelése ifjúságvédelem, drogvédelem, mentálhigiéné,
- önálló tanszaki hangverseny szervezése, lebonyolítása, 2-3 oldalas beszámoló készítése az eseményről,

Választható egységek (2 kötelező): (1 kredit)

- szülők, tanárok találkozásai
- az iskola és a helyi közösségek kapcsolata, zene- és közoktatási feladatok kapcsolata
- Diák önkormányzati események
- szakmai konzultáció, kapcsolattartás a tanári testület más tagjaival
- iskolai ünnepségek
- eszközök, hangszerek karbantartása

Írásbeli beszámoló a fentiekben szerzett tapasztalatokról (3-5 oldal) a mentortanár jóváhagyásával.

Iskolán kívüli tevékenységek (2 kredit)

Csoportos hangverseny-látogatás minimum két alkalommal, a tapasztalatok max. 2 oldalas, írásbeli rögzítése. A Tanárképzési Csoport által szervezett előadásokon és hivatallátogatásokon való részvétel. (1 kredit)

Előadás vagy hangverseny megtartása a szakmai gyakorlat színhelyül szolgáló iskolában (1 kredit)

Kísérő szeminárium (1 kredit)

Tanári szerepek tapasztalatait feldolgozó kísérő szeminárium (maximum 5 alkalommal az összefüggő gyakorlat során).

Záróesemények

A jelölt a záróvizsga részeként beadott óratervezete alapján **záró tanítást** mutat be. Ezt követően történik a **portfólió védeése is**. A bizottságában helyet kapnak:

- a Tanárképzési Csoport által delegált egy oktató
- a mentortanár
- a szakiránynak megfelelő főtárgy-tanár
- illetékes tanszékvezető, aki a bizottság elnöki teendőit is ellátja (akadályoztatás esetén annak megbízottja)

A mentortanár írásbeli értékelést készít a jelölt munkájáról, valamint az értékelő lap segítségével értékeli a portfóliót. **A záró tanítás és a portfólió osztályzatát a bizottság állapítja meg.** Az eseményről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A féléves tanítási gyakorlat folyamatának regisztrációja ellenőrző lapon történik (1. sz. melléklet.)

a) A portfólió

(4 kredit)

A tanári mesterképzési tanulmányok lezárásának fontos eleme a portfólió elkészítése. Ez a dokumentum **olyan gyűjtemény**, amely tartalmazza mindazon dokumentumokat, amelyek a tanítási gyakorlat számára előírtak. Arra alkalmas, hogy áttekintést adjon a tanárjelölt szakmai fejlődéséről, a tanári mesterséggel kapcsolatos ismeretek elsajátításáról.

A portfólió dokumentumai

A dokumentumokat a tanári mesterképzési tanulmányaikat 2011-ben megkezdő hallgatók elektronikus formában készítik el jegyzeteik alapján (a tanulmányaikat korábban megkezdők még papír alapú dokumentumok gyűjteményét állítják össze).

- az 1-2. félévben elkészített hospitálási napló (megjelölve a hospitálás helyét, idejét, a gyakorlatvezető tanár személyét, a hospitált órán közreműködő növendék(ek) évfolyamát, az elhangzó darabok szerzőit és címét). A portfólióba az összefoglalónak és félévenként egy-egy (a 3. félévben két) hospitálási óra anyagának kell bekerülnie.
- A gyakorlati tanítási napló az óra tervezetét, a tanított órák anyagát, a növendékek publikus adatait, a tanítással kapcsolatos tapasztalatokat és a tanításra kapott reflexiókat tartalmazza. A félév végén összefoglaló értékelés készül. A portfólióba az összefoglalónak és félévenként egy-egy óratervnek kell bekerülnie.
- a Pedagógiai programfejlesztés, a Pedagógiai értékelés, a Modern szemléltetés, a Tanulás tanítása tárgykból készített, előírt írásos anyagok
- a zárótanítás óraterve
- az összefüggő tanítási gyakorlat folyamán előírt dokumentumok
- a tanításon kívüli tevékenységek tapasztalatainak összefoglalása
- az iskolán kívüli tevékenységek tapasztalatainak összefoglalása
- szakmai önértékelés, amely a tanítási gyakorlatokkal összefüggő tevékenységek általános értékelését tartalmazza
- minden további, olyan dokumentum, amely a hallgató fejlődését mutatja (meghívók, esetleges hangfelvételek mp3 formátumban)

A portfólióról a mentortanár a gyakorlatvezetővel együttműködve készít értékelést. Az így született érdemjegyet a tanszékvezető írja be az indexbe.

A portfólióval kapcsolatos szervezési események

A korábban ismertetett részleteken túl a portfólió dokumentumainak összegyűjtése folyamatos. A véglegesen összeállított portfólió benyújtása az értékeléssel együtt a tanulmányi irodában történik a mentortanár aláírásával ellátott igazoló lappal a tanítási gyakorlat befejezését követő két héten belül.

A portfólió értékelésének szempontjai

- a szükséges dokumentumok hiánytalan megléte, formai feltételek teljesülése
- a dokumentumok rendszerezettsége, rendezettsége (áttekinthetőség, kronológiai rendszerezettség, világos, érthető stílus, nyelvhelyesség, szakkifejezések használata
- a portfólió hitelessége
- a jelölt által elkészített szakmai értékelések, a kifejtés nyelvezete
- a szakmai tartalom minősége (és nem a mennyisége)
- a fejlődési út regisztrálhatósága
- érzékelhető tanári habitus minősége

A portfólió értékelését **értékelő lapon** rögzítik az ott felsorolt konkrét szempontok alapján. (2. sz. melléklet)

A portfólió védeése

Az összefüggő tanítási gyakorlatot a zárótanítással együtt a portfólió védeése zárja le. A védeés szakmai bizottság előtt történik. E bizottság összetétele megegyezik a zárótanítás szakmai bizottságával. A védeés eseménye az alábbi részekből áll:

- a hallgató tapasztalatainak ismertetése
- a bizottság tagjainak kérdései, észrevételei
- a fentiek megtárgyalása, értékelése

Debrecen, 2014. január 14.

Dr. Duffek Mihály
egyetemi tanár, dékán
szakfelelős